

Rëunie Ronde- en Platbodem- jachten

Er komt heel wat kijken om zo'n kleine 200 ronde- en platbodemjachten bij elkaar te krijgen. Er zijn wel zo'n duizend jachten ingeschreven bij de Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten, maar ze liggen over heel Nederland en zelfs daar buiten verspreid. Toch lukte het de organisatoren om 170 klassieke jachten naar Monnickendam te krijgen.

De deelnemers kwamen niet alleen voor hun reünie, maar ook om samen met de Monnickendammers feest te vieren. Anno 1973 werd de slag op de Zuiderzee anno 1573 herdacht! De grote vloot ronde en platbodemjachten diende o.a. als achtergrond voor deze zeeslag.

Elk jaar komen er weer nieuwe jachten naar klassiek model bij. Andere oudere jachten hebben een verjongingskuur ondergaan, maar we mogen wel zeggen dat de eigenaars van deze jachten - zonder uitzondering - al het mogelijke in het werk stellen om hun jacht zo fraai mogelijk te maken en te houden. Dat is niet

altijd een kwestie van geld, maar meer een zaak van persoonlijke inzet.

Waarom zoveel nieuwe ronde- en platbodems?

Veel werven die ronde- en platbodemjachten bouwen kunnen de vraag amper bijhouden. Levertijden van een jaar zijn geen uitzondering. Toch wachten eigenaars in spé vaak heel geduldig tot hun jacht eindelijk kan worden afgeleverd. Waarom willen zoveel mensen in een rond- of platbodemjacht va-

ren? Waarom kopen zij - naar de lengte gerekend - zo'n relatief duur jacht?

Het antwoord op deze vraag is het beste te illustreren met wat praktijk-ervaringen. We liggen met ons botterjacht in een jachthaven en raken aan de praat met de bemanningen van enkele scherpe jachten. Het begint al met het borrelen dat nu eenmaal een zaak is die niet is weg te denken uit de watersport. Gezellig met een hele club mensen in de kuip pratend, knabbelend op zoutjes en nippend aan kleine glaasjes. Maar nodig eens een man of acht uit op een scherp jacht van 10 meter! Voor de kuip van een platbodem is dat geen bezwaar.

Een volgend punt is het interieur

Door de grote breedte zijn we in de kajuitruimte ook niet gedwongen om over en langs elkaar te klauteren om in het voorschip te komen. Raar wordt omgesprongen met het begrip „aantal slaappleatsen”. Vaak zijn er wel zes of acht slaappleatsen aan boord van

1
De Lemsteraken zijn net onder zeil en nemen hun formatie in voor het zeilen in frontlinie.

2

Tekst:
Wim de Bruijn
Foto's:
Theo Kampa

een scherp jacht, maar dan moet je wel een dienstregeling maken om in en uit bed te komen. Op een rond- of platbodemjacht kunnen er niet alleen veel mensen slapen, zij kunnen er ook „leven”.

Echte, fervente zeilers komen nu met het argument: de zeileigenschappen van een scherp jacht zijn veel beter dan die van een rond- of platbodemjacht.

Tja, de waterverplaatsing van een scherp jacht van 8 meter kan nog rond de 2 ton liggen, terwijl de waterverplaatsing van een even lang platbodemjacht dan al de 4 ton gepasseerd is. Het scherpe jacht zal veel minder zeil nodig hebben om die 2 ton voort te stuwen dan de platbodem. Deze laatste heeft daarom - als regel - veel meer zeiloppervlak dan een even lang scherp jacht.

Bij het zeilen - vooral op aan de windse koersen - moet het rond- of platbodemjacht het hebben van zijn zwaarden. Met goede geprofileerde zwaarden kan een platbodem hoog-aan-de-wind lopen.

Ja maar, komt dan de scherpe-jachten-expert: in zeevang

2

In kiellinie stuiven de Lemsteraken terug richting Marken en zorgen voor een prachtig schouwspel.

gaan die brede voorschepen in de golven hakken en dan blijft er niet veel meer over van het hoog-aan-de-wind zeilen. Daar zijn we het helemaal mee eens, maar we sturen onze platbodem dan wat ruimer, kunnen de schoten wat vieren en wat we aan hoogte verliezen winnen we voor een deel terug aan snelheid! We varen dan een stuk plezieriger en bovendien zijn we voor ons plezier bezig.

Voor gezinnen met kinderen is het „leven aan boord” be-

langrijker dan snelle overtochten.

Voor pur sang wedstrijdzeilers ligt het heel anders. Toch varen er enkele Lemsteraken regelmatig met wedstrijden mee die door hun grote lengte en door hun wolk aan zeilen tot goede prestaties in staat zijn. Ze nemen het zelfs tegen heel wat scherpe jachten op! Daarom willen we tegen een ieder zeggen die voor de keus staat: of een scherp jacht of een rond- of platbodemjacht: Zet de eisen die u aan een jacht stelt onder elkaar en kijk in welke categorie u uitkomt.

Vooral voor gezinnen met opgroeiende kinderen valt veel zelf te doen aan een klassiek jacht. Bovendien kunnen er altijd vriendjes of vriendinnetjes aan boord mee zonder dat het slaapproblemen geeft. Van de andere kant biedt het zeilen in een scherp jacht weer heel andere mogelijkheden. Het is een spannende bezigheid om urenlang achter spinnaker aan te varen en hem vol te houden. Het is prettig om voor aan-de-windse koersen de zeilen zo te

trimmen dat het jacht prettig en snel naar een bovenwinds gelegen haven zeilt, ondanks de zware zeegang. Het is ook wel eens prettig om niet zo veel ruimte aan boord te hebben, want als je de ruimte hebt trek je meestal ook wel kennissen en vrienden aan. (Er is altijd wel iemand die meegevraagd moet of wil worden).

Op een scherp jacht heb je ook minder bemanning nodig dan op een rond- of platbodemjacht. Vooral als het door gaat waaien. Daar tegenover staat dat er op een klassiek jacht snel zeil geminderd kan worden.

Hierbij komen we vanzelf op het Admiraalzeilen dat traditie is op de reünie van de Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten.

Admiraalzeilen

Uit de foto's van het Admiraalzeilen blijkt dat er zowel in frontlinie als in kiellinie gevaren kan worden. In frontlinie voeren telkens zo'n vijf Lemsteraken, botters, schouwen of bollen naast elkaar op om saluut te brengen aan de

Commissaris van de Koningin van Noord-Holland mr. F. J. Kronenburg.

Gelijk opvaren kan door het grootzeil te reven. Gaat het nog te hard dan wordt de halsdoek van het zeil met de katlijn opgetrokken. Gaat het dan nog te hard dan kunnen veel jachten hun gaffel nog laten „omklappen” door het piekeval te vieren. Met een geilijn wordt de gaffel in bedwang gehouden. Het is ongelooflijk wat er allemaal gedaan kan worden om bijvoorbeeld in kiellinie te blijven. Het is voor de resp. bemanningen een hele toer geweest om zo mooi in formatie te blijven varen. Niet alleen zichzelf, ook vele anderen hebben dan ook van ver of van dichtbij genoten van het Admiraalzeilen op de Gouwee.

Wedstrijdzeilen

Ook traditie bij ronde- en platbodemjachten is het hardzeilen ofwel wedstrijdzeilen. Harde wind en buig weer maakten het - vooral voor de bemanningen van kleine schepjes - niet gemakkelijk om de hele baan uit te varen.

Zwaar had b.v. de bemanning van een open schouwtje het te verduren toen een plotseling invallende bui met stormvlagen voor veel wateroverlast zorgde. De eerste vlag had het schouwtje nog niet op z'n kant gedrukt of de zeilen waren al naar beneden en het anker was overboord. Een half uur lang kletterde de bui over hen, en de vele anderen die onder zeil verder stoven, heen. Na de buien bleef de wind vlagerig en zorgde voor veel verrassingen door af en toe wat te schiften.

3

De Commissaris van de Koningin van Noord-Holland, Mr. F. J. Kranenburg, neemt het saluut in ontvangst van de passerende jachten.

4

Een drietal grundels zeilt precies gelijk op. Dit kan dankzij de dichtgereefde zeilen en door de halsdoek van het grootzeil meer of minder op te halen.

Na enkele uren varen kwamen de eerste Lemsteraken al weer naar de finish in de Gouwee opkruisen. Het duurde echter lang tot de laatste jachten de finish passeerden. Maar we mogen rustig stellen dat er ieder jaar beter en bekwaamer door de schippers van de ronde- en platbodemjachten wordt gezeild. Ieder jaar kennen zij hun schip beter, hebben zij het beter onder controle en hebben het beter in conditie. Er komt voor het wedstrijdzeilen heel wat meer kijken dan dat je met het toeren nodig hebt. Toch geeft zo'n wedstrijd, mits sportief gezeild, bijzonder veel voldoening aan de opvarenden. Het is een blijvende inspiratie om alles uit het schip te halen wat erin zit. En dat is precies wat de vissers en de schippers hun hele leven met hun tjalk, botter of Lemsteraak deden. Zeilen om het hardst, het was voor hen een strijd om het bestaan, voor de jachtschippers nú een strijd om de voldoening, sneller te zeilen, en beter te schipperen dan een ander.

